

A berlini éjszaka

— Az Uj Kelet párti levelezőjéről —

André Lang a „Figaro”-t l most a mulato Berlin elrotent  lep t festi meg.

Aki Berlint igazán ismeri akarja, az korán reggel, délben vagy délután hat  ra körül álljon a belváros és a külváros hat rmezgy j re. D lj n egy lámpaoszlopok és n zse a t zrekes tömeget. B muljon be a tulusszolt villa-mosokba, az autobuszok tetejére és a széles utastere, amelyen a gyárak rab-szolgái rohannak k s mb sere fásult arc-osl a m helybe vagy nyomoruságos otthonukba.  u már l tt m a nyomort sokféle v ltoztat ban. Jól ismerem Páris legs t tobb k lv rosait, a kikötővárosok ko'dustany it, a szentpétervári menedékhelyeket, a konstantinápolyi matr ziany kat, teht  nem a meg ma-re s lása vetíti ki belőlem a sorokat De azt tényként  llapithatom meg, hogy a német dolgozó tömegek trag di j n l lehangolóbb, igatalanabb tragédiát nem igen tud felmutatni a történelem. A német lakosság fele proletár, b r-munkás és azt hiszem, hogy a tőke és a munka ellentétessége sehol a világon nem nyilvánul meg olyan visszataszító formában, mint ma a német nagyvárosokban s főleg Berlinben. Annyi f lre-tesposott, ormótlan cip , szakadt ruha, szennyes ing, idomtalan halap, be-eseit mell,  ns gt l lázas szem sehol nincs, mint Berlinben. A ked lyok, g mb ly , józan német polgár- pusnak vége. Egy eljövendő nagy katasztrófa földalatti meg g s t  r k az emberek. Senki sem tudja, hol van a kiut. Berlin lakossága háromnegyed részének  letstandardja már jóideje a kinai kulik  letszintj n  l. Ha tekintetbe vesszük, hogy a német proletáriátus életmódja háboru előtt bizonyos tekintetben (tudomány, m v s et, irodalom) meghaladta a nagytk vek t, megérthetjük azt a sz les s  ngulatoit, amely ma a f gg slen szocialisták és kommuniszt k táborába tereli a munkás-ságot.

Valljuk be, hogy ez a sz les s  ngulato hangulat, amely a drágaság növekedésével egyesek sr nyban erősbödik, nem indokolatlan. A német proletáriátus, amely legtöbbet vesztett a világháboruban és a problematikus értékű politikai hatalomtól eltekintve legkevesebbet nyert a békével, nem alkalmas a nyugodt, reális  rnyalatoakra tekint  mozgalom lefolytatására. Mert ha munka után meghallgatja a szak-szer-vezet kben a m rs klethez és b cs be-látásra int  szónokokat és gy les után az éjjeli órákban visszamegy otthona: a szak-szervezetétől a lak s g vezető uton minden kihull belőle, amire a mérsékelt vezérek megtanították.

Berlin t s  fele este kilenc  ra után ébred. Amint a gyárakból ki-oz nl  tömegek elvonult k,  ini kezd a másik Berlin. A széles k r lekon kigyulladnak az ívlámpák, vakit  reflektor u luxuss t k enyh nak az operába estélyi ruhás n s ikkal, j kedv , ele-g ns emberek lepik el az utasteket.  s kezdődik a karnav l egyik nap ugy, mint a másik napon. Az éjszaka könyvé, farka pillangói megkezdik a felvonulást. Fantasztikusan kifestett ar-cok, k pr st t  toillettek, hisztérikus, apró sikolyok és az atropint l  sillog  szemben sok-sok fal ks g és rom-lotis g. A gyorsan  lmikar s galva-nikus r ngelt dz sa vizi, mozgatja, ta-szolja az embereket a szinh sba, b -rokba, orfeumokba, kabar kba, l k r-h szakba és olyan helyekre, ahol  t-eseer márkás bel ptidj mellett koncen-tr lva kapják mindast, amit az elfer-d lt, megbicsaklott emberi agy el p-zelhet.

Az  jjeli Berlin valóságos gy jt -medenceje az emberi romlotts gak. Isten: a Pénz. P nzert kapható a mű-sor mindenfele változat:  tal, l tv -nyoss g és „szerelm”. Szerelm: ez a

v ge l. Minden, amit a berlini éjjel produs l, a szerelm rt van. Az  tal és a látványosságok arra valók, hogy az enervált, elsz bbad  idegeket  jbb  és  jbb l a v gletokig feszits k. Plakát, zene, szinh r, könyv:  sillog  sinok, amelyen abba az irányba gurul az  lniv gy .

Szereplők: mindenki, aki nem véges produktiv munkát. Egy l sbatag, halod  ország bacillusai tobzódnak a berlini  jszak kban. Ami a legm slepp b, tisztában vannak  magukkal és a körülményekkel. Nem az  f ledt téboly marionett-figurái, hanem sr mit ,  v -tes f tgek, akik f lnek a vihartól, amelyről tudják, hogy elábé-több el-érkezik. L nyegr k b s  ven fel l ak-ernek, amig lehet. G liszt k: a mélyből

Bratianu Averescuval alakit koronázási kormányt

A miniszterelnök demarsot intéz az ellenzéki pártokhoz

— Az Uj Kelet tudos tj t l —

A koronázás elh laszt s val kap-csolatos h rszolt sre ma a „Vi orul” megint szükségesnek tartja közölni, hogy a koronázást semmilyen körül-mények között sem halasztják el és azt a már megállapitott időben, ok-t ber t zre t dik n f t let t l meg-tartják. Ennek ellenre tudják a be-avatoit k, hogy októberben a koronázást csak abban az esetben tartják meg, ha Bratianu miniszterelnöknek sikerül addig „nemzeti koronázási kormányt” alakitania az  szes, egy legaltabb a legtöbb  nlez ki párt vezetőiből.

Ez a kormány csak három-negy napig maradna az ország  l s a koronázás idejére, hogy a koronázás ro-man nemzet egységet képviselje. Te-kiatittel arra, hogy a nemzeti párt részvétele ebben a kormányban telje-sen ki z rt, a miniszterelnök most minden befolyását  r nyesit  a párti pártok vezetőinél. A „Lupta” ezzel kapcsolatban azt a sz n z ci s közülést teszi, hogy

Bratianu miniszterelnök tan c-koz sokat folytat Averescu tábor-nok volt miniszterelnökkel, hogy együtt alakits k meg a korona-z si kormányt.

A miniszterelnök már r gon figys-limmal kíséri az avarescuizok és a nemzeti párt tárgyalásait, amelyek azonban Maniuc k ellentállása miatt sem fuz ra, sem egyéb megegye-zésre nem vezet k. A miniszterel-n k azt is tudja, hogy a két párt k z led s nek legfőbb akadálya Goga Octavian  s Grosa Péter volt mi-niszterek. A megegyezés eseten ugyanis Goga  s Grosa k nyvtelenek volnának kilépni Averescu pártjából, mert Maniuc k nem szivesen látják őket a maguk k z l ben. Bratianu tehát Averescuhoz küldte k v vet it, hogy a koron z sban való részvétele birja. Ez lalt két fontos eredményt érne el a miniszterelnök. Végleg meghusztal  Averescu  s Maniu megegyezésének lehetos g t és a koronázási kormányt is megtudná ala-kitani. Ebben az esetben ugyanis a Jorga-takeista csoport sem vonná ki magát a kormányban való rész-vétel alól, a király chaja nagyjában teljesit ne és a koronázást valóban meg lehet tartani októberben.

Hogy a „Lupta”  rt st less nem nélkülöz minden alapot, bizonyitja a néppárt tegnap végrehajtóbizottsági  l s, amelynek határozata igyeke-zett szabad kezét biztosítani a párt-nak a nemzeti p rtul szemben.

A néppárt végrehajtó bizottsága tegnap reggel Averescu elnöklete al tt tartott ülést, amelyen a politi-ka helyzetet tárgyalta meg. A végre-hajt  bizottság határozati javaslato

r gt k fel magukat és a földindulás utolsó pillanataig sütkérezni akarnak a reflektorfényben.

Botrány, gyilkosság, öngyilkosság. Ezek a berlini éjszakák kilom terk vei. A passzol berendezett j t kterekben a mult h t egyik éjszakáján kilenc-millio márkát vesztett egy fiatal bank-igazg t . Minden héten új kokain és  piumbarlangok ny lnak.

 s a berlini munkás, mintán már- k lre int  beszédeket hallgatott végig a sz ks svezet kben, k s  éjjel hazindul hideg, eg zs gtelen lakásába. A k rtakon látja, hogy a versaj t sb l préselt aranyat hagy váltják fel mások evezet re.  s  sikorgatja a fog t

Louis Loup

hozott, amelyet hivatalos lapjukban az „Adreptarsa”-ban publikáltak. Eszerint a végrehajtó bizottság meg-állapitja azt, hogy a mai napig az erdélyi nemzeti pártól a kormány elleni együttes akcióra vonatkozólag nem kapott semmiféle ajánlatot. Te-kiatittel erre a körülményre,

a végrehajtó bizottság kimon-dotta, hogy a kormány elleni harcban teljes akci szabads got nyert

 s minden eszközzel arra fog t r-e-kedni, hogy a normális politikai és gazdasági életet visszaallitsa. A végre-hajt  bizottság reméli, hogy ebben a harcban minden rétege tamogatni fogja.

Elhatározta a végrehajtó bizottság, hogy a vidéki szervezetek vezetői által  szervehivj k egy később meg- llapitand  időpontra a párt országos konferenciáját. Az országos konfe-rencia el kz s t s vel a végrehajtó bizottságot bizták meg. Az országos konferenciát valamelyik erdélyi na-gyobb városban tartják meg.

Ha tehát a megegyezés Bratianu  s Averescu között létrejön, valos n , hogy

Averescu tábornok, Goga Octa-vi n és Grosa Péter, ha csak r h ny napra is, de  jbb l mi-niszterek lesznek

Bratianu elnöklete al tt.

A „Viitorul” jelentése szerint a miniszterelnök az  szes többi ellen-z ki p rtvezet ket is meghivja a ko-ron z si kabinetbe. Erre a célra

Bratianu miniszterelnök er lyes demarsot intéz az ellenzéki pártokhoz,

amelyben utoljára szólitja fel, hogy a király megkoronázásának néhány napjára f ggess k fel a pártharcok. A demars utalni fog a koron -z si ünnepségek nagy fontosságára és hangolatosn  fogja annak sz ks -gess g t, hogy a külföld al t a nemzet egységet f lt let l demon-str lni kell. Hír szerint a demars azt is tartalmazni fogja, hogy ez a kormány utolsó sava az ellenzékhez és megt rt st is k l t sba helyez  az eszre, ha az ellenz k nem deferal a király kívánságának. A kormány körében b nek benne, hogy ha a nemzeti párt és parasztpárt és nem is lesz hatással a felhívás, de Jorg k mindenestre belépnek a koronázási kabinetbe. Ha aztán ez meg-történik, a koronázást mégis meg lehet rendezni októberben.

Az igazs ggy  reorganizációja Bukarest, szeptember 16. A leg-k z lebbi minisztertanacsban az igaz-

s ggy miniszter előterjeszti az igaz-s gyszolg ltat s reorganizációjáról és egys gesit s r l sz l  t rv nyjavas-lat t, amely a román törvényhozásban k t új elvet vezet be és pedig: a reg tbeli bir k automatikus előlép-t s nek és az  szes bir k elmozdit-hatatlans g nak elvét.

Az aradi konferencia sajt alapot létesitett

A szövetség p nzgy je

Az Uj Kelet tudos tj t l

Az aradi konferencia utolsó  l- s n behat ron foglalkozott a Zeid  Nemzeti Szövetség p nzgy i k rd -seivel és erről a következő határo-zatot hozta:

1. Fentartja a korábbi konferen-ci k által elfogadott

egyszeri hozz j r l s rendszerét

oly módon azonban, hogy az egyes csoportok figyelembevéve a szövetség évi szükségleteit,  maguk  ssz k fel egymás között a teherviselés arányát és az egyes csoportokra  gy eső összeget önként ajánlják fel. Ennek a felajánlásnak megfelelő nyilatkozatok aláirásával már a kon-ferenci n kell megtörténnie, amely nyilatkozatokban a csoportok k te-leztetnek, hogy a felajánlott  sz-szege havonkénti befizet s ket esz-közölnék.

2. Minthogy az önként felaj n-lott egyszeri hozz j r l sok összege nem fedezi a szervezeti költségeket és mivel a konferencia szükségesnek tartja, hogy a legez kbbre redukált k lts gv t s biztosits ss k,

külön szervezeti adó bevezetését határozza el.

A szervezeti adó nagysága 10-20 lei és ez az összeg a s kelbesze-déssel egyidejűleg gyűjtendő  gy azocban, hogy ez a s kelak t   redm nyess g t hátrányosan ne be-folyasolhassa.

3. A konferencia szükségesnek tartja a s kelok gy jt s nek az egész év alatti intenziv forsziroz s t.

A p nzgy i határozatokkal kap-colatban Ferencz M ndel félti-k r egy

sajt alap megteremtését javasolja,

amelynek alapján a konferencia ki-mondotta, hogy az Uj Kelet v g-leges konszolidálása céljából sajtó-alapot l tesit. Kötelezi a Szövetség tagját, hogy a sajt alap érdekében megfelelő munk s got fejtsenek ki,  gy, hogy az 5683 ik esztendőben e célra előirányzott 300.000 lei felt l-ent l egybegy lj n.

A delegátusok között m g a gy -l s folyamán 60.000 lei gy lt össze erre a célra.

Palesztina-bánk

Dr. Blank Il s inditványára a konferencia kimondotta, hogy a cio-nista Világszervezet kolonizációs munkájának, de különben az erdélyi és m ramerosi palesztinai kolonizáció minden irányu tamogatására és fi-nancirozására harmónikus kereske-delmi és altutata alapon egy Erd-lyi Palesztinai Bank m l t bbi fel-állitását tartja szükségesnek és ezért utasitja a megválasztandó vezet s -get, hogy ezirányban a sz ks s s  p s ket m l t bb tegye meg.

Rothmann M rt n szabókellékek és Cluj, str. Mafia (v. Mátyás kir.-utca) 2. sz. rövidáru r kt ra előadás nagyban és kicsinyben. Vild ki megrendelésüket postán eszközölök.

T zifa házhoz szállitva: 4 méter vegyes 440 lei, 4 méter hasábos bükk vagy tölgy 600 lei, 100 kg. hasábos bükk vagy tölgy apritva 36 lei, 100 kg. h ntott apritva 40 lei. Telefonszámok 401-290

Frenkel M r fatelepe

Elfogt  rabl gy

Véres harc kosok közé

A b nff-iben meg-mely meg-in biztonságát rémületben szemel tt r  gyilkossága d r r k és szervezett  iott társaság k dott rabló hogy követ egyes falva gyilkoss go rengeteg és  rt s is te Az   m v  séggel v gn is, amelyr  tunk be.

Tegnap hunyadi és zeli faluban meg, aki fe a l  s get, ban 10 ezer lentette, hog f  fog j n t k.  s  c lenikeseit   osend r k   beszédét, a f l v tte u hegyoldal b gyerek. A   langot és m r bl kat, ak t k a barla tek a ovan fejl d t ki között, az   segit eg i   reggelig sz  rablók tany vizszozt k. lyozabban,   is sebesült.

Reggelre szere s ekk  sz lit s ra a Valos n , h m g bujkál, sikerült elfo és Varga S  testvére, K Varga S nd n k unok  R ssu nevű nak egyértel b nda szelle volt, aki k l vadházasság teket és y kezdem nyo t g dja, hog ves r. Ast   Varga Samu sok k s . tipikus Lom kal, kid lde el reng r  j

A cigány volt szerel v  k l mszerek   helyszinén  t az ügyész v rez. Több leies is van

A rabl gy tok megk c esend r kne következőt l egyes tagjai, bilincselve, s kísérletet t t

A cigány kolozsvári   ügyész holn

— Sirk  israellia hit elnöksége f f r ntor na szeptember f ltizenk t meol g teme avatási f nn veskedjenek

Elfogták a bánffyehyudi rablógyilkos cigányokat

Véres harc a csendőrök és a gyilkosok között. Asszony volt a banda-vezér

- Az Uj Kelet tudósítójától -

A bánffyehyudi rablóbandáról több ízben megemlékeztünk. Ez a banda, mely megingatta az egész megye közbiztonságát és a falvakat valóságos rémületben tartotta, jóformán a hatóság szemellettára vitte véghez borsalmas gyilkosságait. A kis taglétszámú csendőrök tehetetlenségük miatt a jól szervezett és fegyverrel bőségesen ellátott társasággal szemben és az elbizakodott rablók már odáig merészkedtek, hogy követek útján sarort vetettek ki egyes falvak lakosságára. Eddig két gyilkosságot bizonyítottak rájuk, de rengeteg csonkítás és súlyos testi sértés is történt a banda lelkiismeretét. Az ő műük volt a ritka kegyetlenséggel végrehajtott falsófüldi gyilkosság is, amelyről külön cikkben számoltunk be.

Tegnapelőtt délelőtt jelentették a hunyadi csendőröknek, hogy egyik közei faluban egy cigányasszony jelent meg, aki felgyújtással fenyegetvén meg a lövéseket, a lakosokra a banda nevében 10 ezer lei sarort vetett ki. Bejelentette, hogy a pénzért este egy kis fiú fog jönni. A csendőrök lesbe állottak. Este a kijelölt helyen tényleg jelentkezett egy cigányfiú a pénzért. A csendőrök követtek az örlönnyi pénzbezedőt, aki a közei hegyek erdősegei felé vette útját. Éjjel felé egyik sziklás hegyoldal barlangjában tünt el a cigánygyerek. A csendőrök körülöfoglák a barlangot és megadásra szólították föl a rablót, akik feleletképen elorlaszolták a barlang száját és lövéddőzni kezdtek a csendőrökre. Formális ütközést fejlődött ki a cigányok és a csendőrök között, az őrs arcvonalba fejlődött és a segítségül érkezett katonasággal együtt reggelig szakadatlan tűz alatt tartotta a rablók tanyáját, akik a tüzelést élénken viszonozták. Két csendőr — egyik súlyosabban, másik könnyebben — meg is sebesült.

Reggelre elfogyott a banda lövéssere s ekkor az őrs vezető ismételt felszólítására a rablók megadták magukat. Valószínű, hogy a bandának több tagjai még bujkál, mert mindössze öt embert sikerült elfogni, megpedig Varga Samu és Varga Sándor cigánylegényeket, akik testvérek, Kovács Jánost, egy második Varga Sándort, aki az előbbi két Vargának unokatestvére és végül egy Bogdán Réssi nevű cigányasszonyt. Az elfogottak egyetelműen azt vallják, hogy a banda szellemi vezére Bogdán Réssi volt, aki különben Varga Samuval élt vadházasságban. Ő tervezte ki a bűntetteket és rendszerint ő tette meg a kezdeményező lépéseket. Bogdán Réssi tagadja, hogy ő volt volna a banda-vezér. Azt állítja, hogy szerelms volt Varga Samu és így került a gyilkosságok közé. A cigányasszony különben tipikus Lombroso arc, állati pofacsontokkal, kidülledt, villogó szemekkel és előrengő sjakkal.

A cigányok barlangja gardagon fel volt szerelve összerabolt butorokkal és élelmiszerekkel. A rabolt holmi egyelőre a helyszínen maradt, csak a pénzt vette át az ügyészség, melynek jórésze még vétező. Több vértől teljesen átázott szálleles is van közöttük.

A rablógyilkos cigányokat a paraszok megakarták lincselni és csak a csendőröknek köszönhető, hogy nem következett be népités. A bandának egyes tagjai, ámbár erősen össze voltak bilincselve, a vonaton sikertelen szökési kísérletet tettek.

A cigányokat ma délelőtt adták át a kolozsvári ügyészségnek. Balasán fő ügyész holnap hallgatja ki őket.

- Sirkövetés. A cluj-kolozsvári izraelita hitközség és Chavra Kadisa elnöksége felkéri tagjait, hogy néhai főkéntorának, Waldberg Márknak ma, szeptember 17-én, vasárnap délelőtt feltüntetett órákor a helybeli izr. neológ temetőben tartandó sirkövetési ünnepélyén megjelenni szíveskedjenek.

Vad pánik Athénben

Forradalomtól tartanak. Konstantin király lemond

- Az Uj Kelet tudósítójától -

Róma, szeptember 16. (Rador.) Londoni jelentések szerint a londoni görög kolónia határozatai javaslatot küldött a görög kormányának, melyben követeli Konstantin király lemondását és Venizelos visszafogadását.

A görög külügyminiszter ma hosszabb tanácskozást folytatott a trónörökösrel, aki nemrégon tért haza Bukarestből. Lapok szerint a trónörökös a Bukarestben szerzett impressziókról tájékoztatta a külügyminisztert.

Athén, szeptember 16. Kiosból jelentik, hogy ott dinasztiaellenes forradalom tört ki.

Belgrad, szeptember 16. A „Drenik” című lap jelenti, hogy Konstantin király elhatározta lemondását a trónörökös javára. A lap szerint a görög ipari és kereskedelmi körökben.

Óriási a pánik és polgárháborútól tartanak.

Hír szerint a görögök kérték a szerb katonai missziót, foglalják el Szalonikot. A venizelisták ellenzik ezt a tervet. Úszkötben a szerbek csapatokat koncentrálnak.

A görög hadsereg kétharmada török fogságba esett

Konstantinápoly, szeptember 16. (Rador.) Angorai jelentések szerint a görög csapatok kétharmad része a törökök fogságába került, 3 hadtestet, 12 divíziót a törökök teljesen megsemmisítettek. Ujabb jelentések szerint tegnap 5 divíziót és az egész görög vezérkart a törökök elfoglalták. A fogságbaesettek között van Prikopis görög tábornok.

Csataldzásánál is visszavonulnak a görögök

Konstantinápoly, szeptember 16. (Rador.) A török vezérkar jelentése szerint a görög csapatok visszavonulása a csataldzsa szakaszon tovább folytatódik. A törökök óriási mennyiségű hadifelszerelést zsákmányoltak.

Az antant védi Konstantinápolyt

Konstantinápoly, szeptember 16. (Rador.) Hír szerint Konstantinápolyba közelebből nagyobb számú francia csapat érkezik. A kikötőbe a Centaur nevű angol gőzös futott be. Ujabb gőzös érkezését várják.

Konstantinápoly, szeptember 16. (Rador.) French angol marsall ideérkezését várják. Illetékes körök szerint az angol marsall ideérkezése fontos misszióval van kapcsolatban.

Ezer ember pusztult bele a szmirnai tűzvészbe

Konstantinápoly, szept. 16. A törökök által elfoglalt Szmirna tizenkét óra óta lángokban áll. Óriási mennyiségű élelmiszer égett porrá. Mintegy három-ezer francia alttvaló hajón elhagyta a várost. Szmirnai jelentések szerint a csütörtök esti tüznek ezer ember esett áldozatul. Hatvan ezer örmény és görög fedél nélküli maradt. A kár hatvanmillió dollár.

Bukarest, szept. 16. (Rador.) Sterghiadás volt szmirnai kormányzó Konstantinápoly ideérkezett. Az állását vesztett görög államférfi két napi tartózkodás után Londonba utazik.

A kisantant ellenez minden területváltozást

Bukarest, szept. 16. (Rador.) Duca külügyminisztera „Le Temps” bucaresti levelezőjének adott interjújában kijelenti, hogy Románia és a kisantant ellenéz a keleten minden olyan területi változást, amely a szövetségek hozzájárulása nélkül történnek.

Zsidó ügyek a népszövetség előtt

Magyarország felvétele a népszövetségbe a zsidó lakosaival való bánásmódtól függ

- Az Uj Kelet tudósítójától -

A népszövetség egyidő óta rendszeresen foglalkozik a zsidóság kérdésével. Különösen amióta Keleten a politikai helyzet komplikálódott, kerül napról napra szőnyegre a zsidókérdés, ezzel is deklamálva azt, hogy a zsidóság mint nemzet a Palesztina mint zsidó állam, belépett a többi nemzetek és államok sorába és jelentős politikai tényezővé vált.

A népszövetség előtt legutóbb tárgyalást és legközelebbre kitűzött zsidó ügyekről a következő értesítéseink számolnak be:

Kivételes rendszabályok a katowitzi zsidóüldözésekkel szemben

Z. Aberson, a genfi delegáció titkára szeptember 9-én a zsidó delegáció nevében memorandumot nyújtott át a népszövetségnek, amelyben a katowitzi zsidóüldözéseket teszi szóvá. Aberson kéri a népszövetséget, alkalmazza ezekkel az üldözésekkel szemben mindazokat a rendszabályokat, amelyeket a népszövetség rendkívüli esetekre előír. A népszövetség titkára a memorandumra azt válaszolta, hogy annak másolatát, tudomásvétel és intézkedés végett átadja a népszövetség lengyel delegációjának.

A palesztinai szenthelyek ügye

A napokban kezdődik meg a palesztinai szenthelyek kérdésének tárgyalása a népszövetség előtt. Ez al-

kalommal Balfour lord javaslatot terjeszt be az angol kormány nevében és ebben a szenthelyek ellenőrzésének következő módját ajánlja: alakítson a népszövetség egy szenthelybizottságot, ami három albizottságból álljon: keresztényből, római katolikus és az ortodox görög egyházak részvételével és francia elnökökkel; zsidóból angol elnökkel; mohamedánból olasz elnökkel. Amikor a három albizottság együtt ülészik, az elnöki tisztet amerikai polgár töltsse be.

A kelet-európai zsidókért

A népszövetség szeptember 11-iki ülésén Murray oxfordi egyetemi tanár, aki a népszövetségben Délafrikát képviseli, hosszabb beszédet tartott, amelyben felhívta a népszövetséget figyelmét arra, hogy a kisebbségek védelmével a zsidó kisebbség védelmét is lássa el. Murray tanár számos példát hozott fel annak bizonyítására, hogy a zsidók a kelet-európai országokban mennyit szenvednek. A népszövetség Murray beszédére elhatározta, hogy a zsidó kisebbség világhelyzetének tanulmányozására külön bizottságot küld ki azzal az utasítással, hogy tapasztalatairól mielőbb tegyen jelentést.

Magyarország felvétele a népszövetségbe — és a zsidókérdés

Mintogy a népszövetség szinte naponta foglalkozik a zsidóság kérdésével, a zsidóság képviselői közül tájékoztatás és tanácsadás végett Genfben tartózkodik Leó Motzkin, az állandó zsidó bizottság titkára és dr. Lucien Wolff, a Joint Foreign Committee képviselője Londonból. Dr. Lucien Wolff főleg a magyarországi zsidók helyzetének ismertetésével foglalkozik abból az alkalomból, hogy Magyarország kérte a felvételét a népszövetségbe.

Anglia és Olaszország fel akarják robbantani a kisantantot

Románia az osztrák kérdésben csatlakozott a csehszlovák jugoszláv állásponthoz? Lengyel rekriminálás Benes önző politikája és a csehszlovák jugoszláv külön szerződés miatt

- Az Uj Kelet tudósítójától -

Bécs, szept. 16. Jól informált bécsi sajtóesemények forrásból szerelték az Uj Kelet munkatársa az alábbi érdekes értesüléseit:

A diplomácia kulisszái mögött hetek óta elszánt és a titkos diplomácia minden eszközzel vívott küzdelem folyik a kisantant körül. Az a tény, hogy a kisantant teljesen és mind nyilvánvalóan francia befolyás alatt óriási politikát és hogy ez a politika több kérdésben nyíltan és a legenergiusabban szembehelyezkedett az angol, de különösen az olasz törekvésekkel, arra késztette az angol és olasz diplomáciát, hogy megállapított tervszerűséggel működjenek össze a kisantant felrobbantására.

A francia befolyásnak tulajdonítják bécsi diplomata körökben azt is, hogy Románia az osztrák kérdésben megváltoztatta eredeti álláspontját, amely nem egyezett meg e kérdésben a csehszlovák jugoszláv állásponttal, mert Románia érdekeivel is ellentétesnek tartotta a csehszlovák jugoszláv, tehát agresszív szláv hatalmi szónak terjesztését. Ebben a kérdésben tehát Románia az olasz álláspontot erősítette mindaddig, amíg a francia diplomácia más véleményre nem bírta Bukarestet.

Az angol-olasz tervláncolat egy föltűnő szeméremként látják bécsi diplomáciai körökben azt a ténnyt, hogy lengyel lapok, ezek között olyanok is, amelyek belpolitikában határozottan támogatják a jelenlegi lengyel kormányt, konstatahatónan egy forrásból sugalmazott cikkekben támadják a kisantant egységét és különösen élesen bírálják, hogy a négyes szövetségben Benes viszi a vezető szerepet. Varsóban, Bukarestben és Belgrádban is — mondják a lengyel lapok — kiváratosnak tartják a négy állam közös munkaprogramjának biztosítását, Prágában azonban olyan önző tekintetek élnek, amelyek elhomályosítják a négyes szövetség tulajdonképeni célját és súlyosan megnehezítik a többi államok helyzetét.

Prágának Belgráddal kötött külön szerződése — mondják a lengyel lapok — kézzelfogható bizonyítéka annak, hogy az ugynevezett kisantant keretében a beavatottságnak különböző fokai vannak. Az első fokot Prágában Jugoszlávia alkotja. Mintán pedig lengyelromán szövetség már több egy évvel, a helyzet tehát az, hogy az utódállamok között két külön párt létezik: a csehszlovák és a román lengyel. Ez Benes politikájának tulajdonítható, mely nem tudja elszánni magát kevésbé önző és olyan politikára, amely az összes utódállamokat egyesíthetné.

Lengyel lapok azt követelik, hogy mielőtt Lengyelország végleg kinyilatkoztatná csatlakozását a kisantanthoz, szeressen meggyőztató meggyőződést arról, hogy Prága hajlandó álláspontjának revideálására és hogy elismeri annak szükségességét, hogy minden szerződésnek kölcsönösségen kell alapulnia.

(x) Záríchi tőzsde. Nyitás. Berlin 36 N.w.ork 533.50, Milanó 22.45, Prága 17.40, Budapest 22, Varsó 8, Bécs 750.

Rókat és más szörmet fest az Unio gőzmosógéppel Kolozsvár

Arany- ezüst ékszer, kincsezt és ezüst dísz tárgyak választéka. Szolid és pontos kiszolgálás. Tört aranyat, ezüstöt, brilláns legmagasabb napi áron veszek. 1393

Markovits F. ékszerész, Cluj, Wesseliényi-utca 20. sz.

2. sz. n eszközlők. telepe

HIREK

— Brandes György és az új Lengyelország. Varsóból jelentik: A lengyel diákok egy csoportja észak-i tanulmányútján meglátogatta Koppenhágában Georg Brandest. Brandes, a lengyelek régi barátja üdvözlő táviratot adott át a diákoknak, akik a későbbi egy hivatalos távirati ügynökség útján a lengyel sajtó számára közvettették. A „Pact” nevű távirati iroda az írást nem továbbította. A liberális lapok éles támadást intéztek a távirati ügynökség ellen és rámutattak arra, hogy Brandes mindig a lengyel nép igazságát küzdött. A háború előjén Brandes egy nyílt levelében erősen kikért azok ellen, akik a lengyel zsidókat árulónak nevezik. Lehetőség, — mondják a liberális újságok, — hogy ez az oka Brandes levele elcsúszásának.

— Hogy fizet a kurzus tudománya. Budapesti jelentik: Néhány nappal ezelőtt a magyar természettudományi társaság vándorülést tartott Keszthelyen. Az ülésen meleg szavakkal emlékeztek meg az egyesület egyik kiváló tagjáról, Sobácher Miksa egyetemi tanárról. Körülbelül ugyanakkor megjelent az elhunyt tudós fia a budapesti egyetemen, hogy külföldről szerzett orvosi diplomáját nosztrifikálja. Kívánságát azonban azaz az indoklással utasították vissza, hogy nem lehet ilyen veszedelmes precedenst alkotni azaz, hogy zsidók diplomáját nosztrifikálják.

— Két új templom Kolozsváron. Péntek este két új zsidó templomot adtak át hivatásának Kolozsváron. Az egyiket a Schasz-chevra építette, a másikat a Poale-Cedek imaháza. Mindkét templom két kiváló zsidó iparművész, Nosin Mór és Wittmann Sándor okleveles mérnökök tervei és szakkerü vezetése alatt épült és bár az építészeti szempontok szerény anyagi keretekhez kellett ragaszkodniuk, a két új templom teljesen modern, izéles és művészi alkotás.

— Lefoglalták a „Technica Miniera” könyveit. Tegnapi részletesen megírta az Uj Kelet, hogy a bukaresti str. Knei 15 sz. alatt levő „Technica Miniera” vállalat közgyűlésén Cristescu mérnök afeletti elkeseredésében, hogy a vállalat bukása őt is tönkretette, agyonlőtte a cég két főtisztviselőjét, többeket pedig súlyosan megsebesített, azután megmérgezte magát és meghalt. Bukarestből most azt jelentik, hogy az ügyesség a legszigorúbb vizsgálatot indította meg a „Technica Miniera” vállalat ügyében. A vállalat könyveit lefoglalták és lepecsételték. A Banca Orientnek 400 milliója fektet a vállalatban. A sebesültek közül Mihaiescu állapota aggasztó és az orvosok szerint nem marad életben. Georgescu állapota némileg javult. Bratiann miniszterelnök ma meglátogatta Antonescu volt igazságügyminisztert.

— Az első zsidó kulturstély Zilahon. Hosszu évtizedek közönyét törte meg Zilahon a cionista csoportnak szeptember hó 9 én lefolyt gyönyörű sikerű kulturstélye. A változatos műsor minden száma az előadó termet szofalásig megtöltő hallgatóság tetszését megérdemelten váltotta ki. A műsort dr. Heller József mélyenjáró, a zsidó lelket megfogó előadása vezette be. Felidézte a sokat hányatott és igaztalannal gyűlölt zsidó nép történetének egyes kimagasló mozzanatait és meggyőző közvetlenséggel mutattat rá, hogy az az út, amelyet Herzi Tivadar mutatott meg, az a zsidóság igazi útja és azt kell követnie. Szavaival mély hatást gyakorolt a hallgatóságra. Ugyancsak dr. Heller ügyesen és találóan konferálta be az összes műsorszámokat, őt egyébként is a rendezés díszes és fáradszó munkájáért is teljes elismerés illet meg. Spéter Henriknek szépen sikerült szavaiata után Kelemen Sándor

Robbanás a Pilsudszky-parádén

Öten szörnyethaltak, kettőn megsebesültek. Véd és dacsövetség Románia és Lengyelország között. Pilsudszky elutazott

— Az Uj Kelet tudósítójától —

Pilsudszky lengyel köztársasági elnök bukaresti tárgyalásait, amelyről előbb szenzációs táviratok számoznak be, rövid időre borzalmas szerencsétlenség zavarja meg. A brassói vadászrezd tegnap a predeáli katonai gyakorlótéren Pilsudszky tiszteletére harcoserű gyakorlatot tartott és fedezékadás közben az egyik katonája egy kemény tárgyba ütközött. A katonája ásjával ütni kezdte a kemény tárgyat, amely minthogy egy eltemetett gránát volt

felrobbant és borzalmas pusztítást vitt véghez a katonák között.

Hét katonát értek a seültek, egy közülük a helyszínen meghalt; kettőt Predeálba szállítottak, akik ott haltak meg. Négy katonát Brassóba vittek, ezek közül is kettő útközben kiszervetett. A másik kettő állapota is nagyon súlyos. A gyakorlatot azonnal lefújták. Ferdinánd király vendégével, Pilsudszky tábornaggal és Károly trónörökösével a szerencsétlenség híréreazonnal a helyszíniére autózott és jelentést tétetett magának a katasztrófáról. A király megígérte, hogy a szerencsétlenség áldozatainak hozzátartozóiról gondoskodni fog.

Pilsudszky romániai látogatásával kapcsolatban egyébként az a hír terjed el, hogy

gyógyászati rutinos hegedűszólójával (Lavotta szerelme, Maos our jesuati) igen kellemesen hatott a hallgatóságra. Ezután Marguliesz Amália lelekké markoló mély érzéssel szavalt a „Tinékték és Eljőzöttök-e című költeményeket. Saját szerzőmennyű „Vérád” c. novelláját olvasta fel Parkas Ernő szigorló orvos. A novella költői szépségével igen szép sikert ért el. Szent után Friedmann Blanka elemista leánya igen kedvesen szavalt a „Két vándor” című költeményt, amelynek komoly tónusát Karl Emanuel humorral váltotta fel, Solam Alejehannek „Szájer és Májor” című novelláját pedig szerény anyagi keretekhez kellett ragaszkodniuk, a két új templom teljesen modern, izéles és művészi alkotás.

— A kolozsvári Poale Cedek díszközgyűlése. Az egyesület templomavatásával kapcsolatban a kolozsvári Poale-Cedek ma, vasárnap délelőtt tíz órakor az új egyesületi helyiségben díszközgyűlést tart, amelyen az egyesület történetéről és eddigi működéséről fog beszámolni a vezetőség. Este nyolc órakor a Calea Regele Ferdinand (volt Ferenc József-út) Pál-kertben chevraszűde lesz.

— Házaság. Fesztinger Lotti Máramarososságot és Altmann Mihály Nagyvárad jegyesek. (Minden külön értesítés helyett.)

— Köszönetnyilvánítás. Ismétől roánk mért mélyeséges fájdalomunkban tennsítőt jóleső részvétéért ezton mond hálas köszönetet ismerőseinknek, barátainak Wertheimer Samu gyászoló családjá.

a két állam között katonai, gazdasági és politikai konvenció jött létre.

A konvenció offenzív-defenzív jellegű és életbelép, míhelyt a két állam parlamentje ratifikálta azt. Ezzel szemben a „Dimineata” munkatársa, aki beszélgetést folytatott a színejai előkelelésektől a lengyel-román tárgyalások céljáról, lapjában a következőket írja: „Mindannyian hangsúlyozták, hogy újabb szerződés kötéséről ezúttal nem volt szó, a román-lengyel védelmi szerződés fennáll és mindenről gondoskodik. Románia nem változtat eddigi politikáján, csak

lábhoz tett fegyverrel várakozik.

Lengyelország nem léphet be a kisantantba és egyelőre nincs is szó arról, hogy belépne.”

Mindenesetre fontos dolgokról lehet szó, mert Diamandi varsói román követet sürögősen Színájába hívták. Diamandi tegnap este odaérkezett és hosszabb tárgyalást folytatott Duca és Narutovics külügyminiszterekkel.

A lengyel-román tárgyalások külsőben, úgy látszik, befejeződtek, mert lapzártakor kapjuk a hírt, hogy Pilsudszky lengyel köztársasági elnök és kísérete ma délelőtt elhagyják Színáját.

— Öngyilkosság a szigurancán. Tóth Istváné magyarországi illetőségű asszony, atinek férje a regatban csevedőr, a napokban Bukarestből Nagyváradra utazott. Tővinnél igazoltatta a szigurancát mivel az asszonynál semmiféle igazolvány nem volt, őrizetbe vette és beakísérte a Honvéd utcai kóspontra. Itt ma délelőtt Tóthné 2 gram ópiummal megmérgezte magát. Az öngyilkosságot csak délután öt órakor vették észre. A mentők dr. Havas vezetésével vonultak ki és a helyszínen azonnal gyomormosást alkalmastak. Tóthné a klinikára szállították. Állapota életveszélyes.

— Fordulat Orbán Bertá meggyilkolásának ügyében. Az Orbán féle Egyetem-utcai gyilkosság ügyében a nyomozás már jóideje holipontra jutott. Orbán Ferenc, az áldozat öccse, akit a gyilkossággal gyanúsítva elfogták, állhatatosan tagad s a nyomozat semmiféle terhelő momentumot nem tudott kimutatni ellene. A vádtanács ennek ellenére elrendelte Orbán további fogvatartását. A vádtanács határozatát Orbán ügyvédje mefelebbezte. A napokban jelentkezett az ügyességben Kellner Károly, az Előadó-cég pincemestere és a gyilkosság ügyében szenzációs vallomást tett. Előadta, hogy ugyanabban a házban lakik, amelyben Orbán Bertát meggyilkolták. A büntény elkövetésének reggelén, mikor munkába indult, a pitvarban találkozott két kőműveskínésű emberrel, akiknek egyike kissébbfajta börtönkát tartott a kezében. A kapu még zárva volt. Kellner megkérdezte tőlük, hogy kopogtatták-e a házmesternek? Az idegenek nem válaszoltak, hanem elfordították fejüket, hogy Kellner ne jegyezhesse meg arcvonásaikat. A pincemester, akinek sejtelsé sem volt arról, mi történt a házban, azt hitte, hogy a két ismeretlen nem tud magyarul és így viselkedésükben nem talált semmi feltűnőt. Ő maga hívta ki a házmestert kapunyitáshoz, aki Kellnerrel együtt az isme retleneket is kiengedte a házból. A házmester maga sem figyelte meg az idegeneket, mert a házban több lakó van, akik lakásnékülőseinek egy-egy éjszakára szállást adnak és így hozzászokva, hogy új arokat lásson.

Tegnap délelőtt egy nyomozóközeg kihallgatta a ház összes lakóit, akik egyöntetűen azt vallották, hogy a gyilkosság éjszakáján nem adtak szállást senkinek. A két munkás kilőlének kiderítésére teljes erővel megindult a nyomozás.

— Ma délelőtt 10 órakor nyílik meg a vármegyeház földszinti nagytermében az a hatalmas nivóju képek kiállítás, amelyről tegnap számunkban már hírt adtunk. A kiállító művészek névsorából következtetve igazán elsőrangú művelőzetet fog nyújtani a tárlat megtekintése, melyref. hó 24-vel bezárólag naponta d. e. fél 10—11-ig és d. u. fél 3—7-ig van módja Kolozsvár közönségének.

— Rendőrségi hírek. Gyujtatókísérletek. Madarassy József és David József hat éves kísérletek a fémek határban lopott katonai sőtöttek. Egy szikra fölggyújtotta David Jánosnak a városi réteg levő szalmakazalát, mely porrá égett. A kár 2400 lei. — Garázdkodnak a betörők. Nagy Istváné Tordai-utú lakos följelentést tett ismeretlen tettesek ellen, akik tégnap éjszaka behatoltak lakásába és összes ruhaneműit elvitték. Kára meghaladja a 15000 leit. — Sikkasztó lakásközvetítő. Kánti György esztergyúos ma följelentette Halbrecht Gerő lakásközvetítőt, aki nagyobb összegű közvetítési előleget elcsúszott. A följelentés kára megértült. — Összeégett cselédlány. A szerencsétlenül járt Elekes Mária ügyében, aki Filip Valér mérnöknel (Deák Ferenc utca 34) teljesíteti szolgálatait, a rendőrség megindította a vizsgálatot a felelősség kiderítése végett.

Fenyő és Braunfeld világvárosi ékszerüzlete Cluj-Kolozsvár, Főter 15. sz.

ARANY, EZÜST, DRÁGAKÓ, ÉKSZEREK ÉS MŰPARI AJANDÉKTÁRGYAKAT TELJES BIZALOMMAL VÁSÁROLHAT

Arany, ezüst és acél órákülönlegességek. Longines, Omega, Schaffhausen órák főlerakata.

Telefon 6-43.

PESCARIT első erdélyi haltenyésző részv. társ.

Értesíti Cluj és Erdély közönségét, hogy halászatait megkérde. Cluj-ban minden nap a közönség rendelkezésére áll bármily nagy mennyiségben különböző élő hal, nevezetesen Fogas, Ponty, Csuka, Kárász, Compo, Mára és Harcsa. Kiárusítás

Sallak Dezső-cégnél vidéki megrendelések jégsomogolással azonnal eszközöltenek. Sürgönycim: Sallak Dezső, Cluj.

Van szerencsém értesíteni a n. é. hölgyközönséget, hogy külföldi tanulmány- és bevásárlási utamról hazatértem.

Francia és angol ruhákhoz való legújabb fazonok és hozzávalók nagy választékban

állanak a t. hölgyközönség rendelkezésére. Szives partfogás kér **Krausz Samu** női szabó, Bocskay-utca 5. szám

FAVORIT csokoládé gyártmányai minden háztartásban nélkülözhetetlen!

Budapestre utazók figyelmébe! Belvárosi selyemvásár Budapest-Ferenciek tere 4. Irányi-utca sarok. Állandóan dus raktár Párisi, Svájci és egyéb külföldi selyemárkukban. E lapra hivatkozónak 5 százalékos árengedmény

Cluj, Calea Victoriei 99. szám. Telefon 2-71.

Elő...
kálunkb...
tottok...
beleköp...
antán...
gyereke...
nektek...
egy idő...
valami...
minden...
A föler...
gött mi...
fölynye...
rejtéget...
sagnak...
mint za...
msgyar...
gyar...
számalé...
a legsz...
sóljon...
egyszer...
fesszi...
ez kényt...
dívat...
késnéle...
illik, ho...
mírrech...
az atya...
tekelde...
ie. Ami...
nekünk...
kedvünk...
mi elő...
atyanak...
öröm n...
egész j...
kedni, d...
lokna...
gyon jó...
is fogu...
az írás...
senki...
gannak...
dik, de...
keskedj...
ahogy e...
hiszi jó...
mi, akik...
közünk...
mek for...
úti a tár...
rek odá...
képe leg...
„Ne, m...
többit...
legyint...
nyre ki...
lehet bir...
eak a c...
gomboks...
mondja...
A másik...
ról bezz...
emlegi...
Medvezi...
lsmál...
áryalatt...
gunknak...
Az atya...
ó tudja...
tellek...
és min...
szlovák...
hogy a...
lati ve...
nem emb...
mus tar...
mek, am...
ujracler...
mondja...
a végsz...
ébredni...
H...
nem an...
látni. M...
Mint...
szet his...
ahol abb...
si Pales...
Ferenc...
még több...
tájával...
mai vére...

Előszó a „Végszó”-hoz

— Pálpál —

Miután kétszer is beleköpött a talunkba és mintán mi a fejére bori-tottok ezt a tálat, most még egyszer beleköp és azt mondja: végszó. Most aztán legyen már vége. Hallgassatok gyerekek odaát, ezt én az atya izenem nektek. Az atya, a jó Keleti Újság, aki egy idő óta a magas lovat lovagolja s valami fölényeskedő hangon szól hozzá minden üggyhez, amely nem az ő ügye. A fölényt mi tiszteljük, a fölény mögött mindig ottvan az igazság maga, a fölényeskedés azonban csak lólabákat rejteget. Ebben az ügyben a Keleti Újságnak semmiképpen sincs igaza. Akár mint zsidókról szól hozzá a „Zsidók és magyarok” kérdéséhez, akár mint magyarokról. Zsidóknak féltődnie, magyaroknak széleskörűségük. Mi a magunk részéről a legszívesebben kikérnénk, hogy bele-szóljon a dolgunkba. Remélhetőleg egyszer már a magyarság is meg-teszi ezt. De ha már megtörtént, mi is kénytelenek vagyunk — ahogy odaát divat mostanság — fölönöcibálni egy kénszélvő adomát, amely az esetre rá-illik, hogy azt mondjuk: „Dableiben und mirrechen!” Tessék csak itmaradnia az atyáknak! Ha fölkaarta az ügyet és telefelemetlenítette a levegőt, élvezze ő is. Amire ő azt írja, hogy végszó, az nekünk még csak most hozza meg a kedvünket a beszédhez. Ez a végszó a mi előjáró beszédünk. Ha tessék az atyáknak, vagy ha nem tessék. Bizony öröm nekünk látni, hogy az atya odaát egész jól tud talmodszikusan gondol-kodni, öröm ez nekünk zsidó aposto-lyoknak, akiknek az atya isen. Mi nagy-on jól értjük az ő izenét, már hozzá is fogtunk, hogy aranybetűkkel írjuk az íróasztalunk fölé: „Ne válts meg senkit, sőt én már kiszemeltem magamnak, hogy engem válton meg”.

*
 > Illó dolog, ha az atya atyásko-dik, de az már nem való, hogy gyere-keskedjen. Mert tisztára infantilis, ahogy ezt a végszót kimondja. Ő azt hiszi jól csinálja, atyai nagyhéppel, de mi, akik néha pszichológiával is foglal-kozunk, tudjuk, hogy a megijedt gyer-mek fortélyosságával. A hisgyerek meg-üti a társát, a társ visszaüt, a hisgye-rek odalegyint, hogy éppen csak jel-képe legyen az ütésnek és azt mondja: „Ne, most aztán már ne verekedjünk többet.” Az atya is csak ép hogy ide-lyegintett a miután megtette, őt centi-méterre kinyújtja a jobbát, hogy azt is lehet binni, békejebb és azt is, hogy csak a csuklóját vakarja a mellőy-gomboláson. A mondatot már csak félig mondja: „az államhatáson mögött buva.” A másik felét, amely a torokragadás-ról beszél, visszahívta közből, nem emlegeti többet. Egy kicsit félreüt Medvecsky ur felé, aki magának rek-lamál „minden tótot” s ezzel a fiamon aranylattal minket is érint, akik ma-gunknak reklamátnak „minden zsidót.” Az atya határozatlan intelligens lélek, ő tudja, hogy ezt csak a hasonló in-tellektusok értik meg. Minden tótot. És minden zsidót. Medvecsky minden szótvalót mond, de tessék e tudni, hogy a „minden tót” mi a hangulati velejárója? Büdös tót... a tót nem ember. A régi magyar nacionalis-mus tarisznyájából varók ezek a fogal-mak, amiket a pesti frazeológia most újraelevenít. Dehát az atya azt mondja: végszó mi úgy tudjuk, hogy a végszó után lefekünni szokás és nem ébredni.

*
 Hiszen valószínű, hogy az atya nem annygy ébred, de hogy ébred, azt látni. Még az ásitása is hallható. Mintha ripranvinklei álomból ébredne: azt hiszi semmisse történt és folytatja, ahol abbahagyta. Szász esztendő múlt el Palszky óta, Kossuth óta, Deák Ferenc és Eötvös József óta, vagy még több s az atya az ő rétesük tésa-tájával próbálja meg behorítani ezt a mai véres és zűrzavaros abroszt,

amelynek mi csak egy-egy csücskét próbálunk megérteni. Az atya régi kis viccek és adomák, kiszólások és szó-lásmódok, virágbeszédék és szóvirágok avatag babonáival próbálkozik a vak-merőben felcserekedik, ahol az orvos még tétováz. Ki beszél ma már Palszky-ról és ki a nemes Eötvös báróval, amikor odaát is csak a guay röhejével emlegetik a nevüket és a liberaliamusu-kat. Ma Héjjeset rettegi mindenki és Francia-Kisst, Héjjes és Francia-Kis nem reklamálja magának a zsidó tőkéseket, csak a zaidó tőkét. A tőke maradjon, a zaidó menjen Palesztinába. Tessék ezt szívós következetességgel,

igazán az államhatalom mögé buva. Itt nem lehet Héjjesék állama mögé buni, tehát a zaidó tőkét zaidóstól reklamálják. Az igazság az, amit hét millió magyar állít, hogy a zaidó zsidó. Az itteni magyarok is így érsik, a zaidó magyarok is így, de a százalék-magyaroknak kellene a százalékzsidók hát azt mondják: legyen frigy a zaidó és magyar zseb között, mert a magyar zseb-ben nincsen semmi s mert mindnyájan egy magyar anyától lettünk. A százalék-magyarok háromszinű festékek az ar-oukon énekelnek, ők nem szoktak pirulni. Hogy a százalékzsidók nem pi-rulnak? Még fognak.

Frankfurtban zsidó muzeumot létesítettek a Rotschildok

Hogyan ünnepelnek a pénzfejedelmek. A családi összejövetel mögött politikát sejtene a németek

— Az Uj Kelet munkatársától —

Prága, szeptember 14.
 A Rotschildok legöregebb asszo-nyja, Mathilde báróné, kilencvenkilencedik születésnapját ünnepelte a múlt héten. Az ünnepély egyszerű, komoly és fejedelmi volt. A Rot-schild háznak majdnem minden tagja erre az alkalomra Frankfurtba érke-zett. Itt voltak a bécsi, londoni és pá-risi házak seniorjai és a sajtó ennek a családi összejövetelnek messzemenő jelentőséget tulajdonított. Jóllehet, hogy az ünnepély mindvégig a családiasság keretei között mozgott, a német kétségbeesés, amely minden szalmaszába megkapaszkodik, meg-tárgította ezeket a kereteket és beléje helyezte olyan történéseket is, amik meg sem történtek talán. Komoly újságok is jelentették, hogy

vetette a Rotschild-vagyon alap-jait, a zsidó kultúrának engedik át. Muzeumát alakították át az épü-letet és az agg báróné iránt való tiszteltől az ő születése napján szentelték fel a Rotschild-muzeumot. A muzeum tisztára zsidó jel-legű.

a Rotschild-ház seniorjai ezt az összejövetelt, melynek családi jellege nagyon alkalmas arra, hogy más szándékokat eltakarjon, arra használták fel, hogy Középeurópa gazda-sági helyzetéről és szándékainak módjairól tanácskozzanak.

A zsidó muzeumát átalakított palotát 1809-ben első az neves Rot-schildok építették: Anselm, Salamon és Károly-Mayer. Majdnem egy tel-jes századig, 1904-ig, itt volt a Rot-schildok banküzeme. A bank ekkor kiköltözött és a család a frankfurti zsidó hitközségnek ajándékozta az épületet azzal a kikötéssel, hogy abban muzeumot létesítsen és egy archeológiai intézményt a német zsidó régiségek kutatására. A hit-község a Historiái Társulatra bízta az új kulturintézmény vezetését, az anyaggyűjtést is az végezte. A társulat legodaadóbb munkatársai a Rotschildok voltak. Tíz esztendőig folyt már a gyűjtés és a rende-zés, mikor egyszerre csak kitért a világháború és mint sok másnak, ennek a kulturmunkának is véget vetett. A francia és az angol Rot-schildok háboruba keveredtek a német Rotschildokkal. A frankfurti kultu-rház azonban nem maradt mecenás nélkül. Mathilde báróné anyyi szer-etetést áldozott rá, mintha nemcsak a saját maga kötelességeit teljesítené, hanem az egész családot is. Ennek a fiamolehű asszonyoknak köszönhet-e a frankfurti zsidóság, hogy már a há-boru évei alatt vallhatta magának a nagyszerű intézményt, jóllehet, hogy még nem voltak egészen be-töltve a grandiózus keretek és a nyil-vánosság számára való ünnepélyes átadás még nem történt meg.

A jelentést nem cáfolták meg, de meg sem erősítették. Lehet, hogy az egész semmi egyéb, mint a meggyő-rő német fantázia szép álomszövése, de az is lehet, hogy az újságok valameannyira hozzáhibáztak az igaz-sághoz. Olyan messzire elágazó a Rotschildok érdeklődése, hogy egé-szen természetes, ha ők is keresnek módokat a megoldásra, mint a Mor-gan csoport, vagy más államhatalom, amelynek európai érdekeltisége nem olyan régi és nem is olyan tulter-helt, mint a Rotschild-ház.

Most már ez is megtörtént.
 A muzeum sok érdekessége kö-zött nem a legutolsó az az osztály, amely a Rotschild-család történetét adja muzeális elrendezésben. Eredeti ősiségükben láthatók azoknak a Rot-schildoknak a dolgozószobái, akik a család gazdagságát és világtéskinté-lyét fölépítették. Roppant értékű an-tik szekrények történelmi beccsel bíró dokumentumokat őriznek. A fa-lakon historiai portrék dokumentál-ják a Rotschild-ház világraszóló je-lentőségét. Császárok és királyok és nevezetes államférfiak tartják itt eszöndes kongresszusait. Valamikor sorsdöntő alkalmakkor a Rotschil-dokkal tanácskoztak és segítséget is tőlük vártak.

Abár igaz, amit erről jelentettek, akár nem igaz, mindenesetre meg-állapítható, hogy eszöndes és előkelő szerénység jellemezte az ünnepélyt. Még szimpotikusnak sem tűközött ki belőle az alkalomnak gazdasági, vagy politikai kihasználásával való profanizálása. Egyszerűen nemes volt, legelőbb azokban a részekben, amelyek természetüknél fogva a nyil-vánosság előtt játszódtak le.

Az egyik ablak előtt a két utolsó frankfurti Rotschild íróasztala áll: Wilhelm-Karl és Karl-Mayeré, aki a konzervatív párt tagja volt és ké-sőbb a párt programjának alapján a birodalmi gyűlésbe is beválasztottak. Nem sokan tudják, hogy ezt a két testvért egy elidegenítette egymástól a politika, hogy években keresztül csak levél útján érintkeztek egymás-

Két kiemelkedőbb momentum a volt az ünnepélynek. Az egyik a családra tartozott és inkább csak kegyeletos és vallásos tartalma miatt érdekes. A családi házból tartott istentisztelet után az istentiszteletet végző papok és egyházi személyek kíséretében az egész család — még az ünnepi agg matróna is, — a híres frankfurti zaidó temetőbe ment és a családalapító sírján elmondta a tradicionális imádságokat. Mathilde báróné major donusa százezreket osztott ki ez alkalommal a szegé-nyek között. Az ünnepély másik momentum a sokakta jelentősége-sőbb, ez már kulturális fontosságot adott az évfordulónak.

A Rotschild-ház tagjai már ré-gebben elhatározták, hogy az év-százados banképületet, amely meg-

sal, jóllehet, hogy közös dolgozószo-bában végezték el a bank dolgait.

A muzeum bejárata a Juden-gasse felől van. A faragott kapu va-lóságos műremek. A tágas előcsar-nok középen egy rácsos „bima” (a zsidó templomok oltárszerű emelvé-nye) vonja magára a figyelmet. Igazi művészi alkotás, 1794-ből való és a heidelbergi zsinagógát díszítette az-előtt. A „bima” előtt egy tizezato-dik századbéli pompás bronzgyertya-tartó áll, egy ugynevezett „sabbesz-leichter”.

Az előcsarnokból nyíló első te-remben egyházi kégszerkek láthatók, vagy olyanok, aminket az ottani vallásos szertartásoknál használnak. Aranyból, ezüstből való tóra-díszek, koronák, mellvérték. Külön asztal-kán vert ezüstből való zsidó táll ra-gyog a Rothchildok cimerepajzsával. Márkákban talán ki sem fejezhető annak a könyvnek az értéke, amely a második teremben látható, ima-szakszerű állványon. Majmonidesz Jad-Chazak-ja ez, tömör, dus orna-mentihától díszes ezüsttömbben. A könyv a tizenhetedik századból való és Nápolyból került, a nápolyi Rot-schildok révén még, a család birto-kába.

Van itt egy jeggyűrű-kollekció, amely a maga nemében páratlan. Soknak a művészi értéke igen nagy, de kulturhistoriai értéke mind-egyiknek van. Némely gyűrű a nyol-cadik és kilencedik századból való és érdekes emlékei a zaidó ötvösmű-vészetnek. Ezt a gyűjteményt Lud-wig Kohn ékszerész ajándékozta a muzeumnak.

A historiai dokumentumok között legérdekesebbek talán a frankfurti zaidó hitközség szabadságlevellei. Az itt őrzött legrégebb privilegiumokat I. Leopold és IV. Károly adták a hitközségnek.

Természetes, hogy a régi Frank-furt ircaalmi emlékei sem hiányoz-nak. Mendelsohn-kéziratok, Heine-levelek mellett még sok más érdekes kulturdokumentumot gyűjtött a mu-zeum. A ritkasággyűjtők irigykedve állnak a vitra előtt, amely vastag üveglap alatt látatja Ludwig Börne utlevelét. Frankfurt város nemes ma-gisztrátusától kapta és talán köny-nyebben, mint ahogy az eféle írás manapság kapható.

A muzeumot, mint említettem, mást fölavatták és már a nyilvános-ságnak is átadták. Peter Uhl

SPORT

Rüzdelem a bajnokságért

A mai vasárnap sportprogramja

— Az Uj Kelet tudósítójától —
 Az erdélyi és bánáti sportkerületek-ben szeptember 17-én gazdag program kerül lebonyolításra. A bajnoki mérkő-zéseket az aradi, a temesvári, a nagy-váradi és brassói kerületekben folytá-ják, de megkezdődik a bajnoki szezon Kolozsvárt és Marosvásárhelyt is. Az első bajnoki nap a kolozsvári és ma-rosvásárhelyi kerületekben nagyarány előkészületekre ösztönözte a sportgye-sületek futballospatait. Hetek óta tartó szorgalmas és lelkiismeretes tréningen készülnek a játékosok az első bajnoki összecsapásra, hogy sikeres start után eredményes helyezést érjenek el a baj-noki listán.

Kolozsvárt a KAC országos atléti-kai versenyeére tömegesen érkeznek a nevezések a többi erdélyi és bánáti vá-rosokból. Az aradi, temesvári, maros-vásárhelyi, petrossényi és vulkányi atlé-ták legjobbjai találkoznak szeptember 17-én Kolozsvárt az Universitas, a KKASE és a rendező egylet verseny-szívével. Az országos verseny érdek-es programjának méltó befejezése lesz a KAC és a Haggibor csapatának baj-noki mérkőzése, amelyet Kiss Kálmán nagyváradi bíró fog vezetni.

unfeld
 erüzlete
 15. sz.

RIT
 részv. társ.
 ly kö-
 szatait
 sában
 nap a
 zésére
 ennyi-
 5 hal,
 Ponty,
 ompo,
 usítás

angol
 való
ok
 ékban
 ség ren-
 gást kér
Samu
 5. szám

J. Calca Vic-
 el 99. szám.
 tion 2-71.
 137

Grünwald üvegesiszolda és tükörgyár Tükrök és butorüvegek minden méret és modell szerint készülnek. Épületüvegezési vállalat! Ujrafoncsorozás. Finntükrök. 1400 **Oradea - Mare Str. Gerliezy 16.**

Tordán az Elit ifjúsági csapata a Törökvis ifjúsági csapatával tart barátságos mérkőzést Bagynla József kolozsvári bírójelölt bíraskodása mellett.

Szamosújvárt a Spárta és a Nagyenyedi TK futballospatai a másodosztályú bajnokság első mérkőzését bonyolítják le. Bíró Grimm Kálmán lesz.

Désén az Unio csapata a Nagyvárad Atlétikai Club futballospatát látja vendégül. A barátságos mérkőzés vezetésére a temesvári bírókongresszusra delegált Nagy Lajos helyett Adorján Ödön BB titkárt küldte ki a Bírák Bizottsága.

Marosvásárhelyt a múlt évi bajnok, az MTK a marosvásárhelyi MTE csapatával nyitja meg az őszi bajnoki szezon. A mérkőzés vezetésére Csinoszár Imre kolozsvári szövetségi bírót kérték fel.

Bánffyhadon az Elit futballospata tartja első bajnoki mérkőzését a HSC legényeivel. A mérkőzés vezetésére Patrán Sándor kolozsvári szövetségi bírót delegálták.

Nagyváradon a kolozsvári CFR és a Törökvis csapatának barátságos mérkőzése lesz a mai futbalprogram szenációja. A Törökvis a legjobb csapattal fog kiállni az MTK felett szenációs győzelmet aratott kolozsvári vasutas együttes ellen. Előzőleg a Nagy-

károlyi AC és a Makkabea tartják meg bajnoki mérkőzésüket.

Temesvárt az országos bajnokság döntőmérkőzését játsszák le a Kinizsi és a kolozsvári kerület bajnokcsapata.

Labdarúgás

Hakoah (Kassa) - Makkabi (Eperjes) 4:1. Presovból (Eperjes) jelentik: Rég nem látott élvezetes játéknak örvendett szeptember hó 10 én Presov város sportközsége, mely alkalommal az újonnan alakult presovi Makkabi bemutató mérkőzését tarotta a jótévesztésű Kassai Hakoah komplett csapatával. A játék mindvégig iglalmos lefo-lyásu volt. A győtes csapatban Göttler, a Makkabinál Ungár kapu győnyörű védésével és Trattner centerhalf kitűnő labdaosztogatásával tündek ki. Lefoovits bíró a mérkőzést hozzáértően vezette.

A temesvári országos bírókongresszus. A romániai futballbírák ma, szeptember 17 én Temesvárt megtartandó országos kongresszusán az országos erdélyi és bánáti sportkerületek bírótestületeinek delegátumai résztvevőnek. A kongresszus az országos testület székhelyét jelöli ki és a tisztikart választja meg. A kolozsvári kerület képviselőiben Molnár Lajos BT elnök és Nagy Lajos szöv. titó vesznek részt az országos bírókongresszuson.

KÖZGAZDASÁG

Uj rendelet az állatkivitelről és a husellátásról

Csak öt város kap kontingens-állatot. Szabad az élőállatkivitel darabonként 2500 lei illeték fejében. Október elsején lép életbe az új rendelet

AN UJ KÖZELI TUDÓSTÍZSÓ

AN élőállat-export és a vele kapcsolatos belföldi husellátás kérdése leg többet foglalkoztatta az utolsó hetekben az ország állatexport szindikátusait, valamint a városi és megyei hatóságokat. Az állatkivitel eddigi rendje, amely kizárólag a kontingens-állati kvóta alapján épült fel, nem váltotta be a hozzá-fűzött várakozásokat, sőt az ország leg-több városában a husellátás körül súlyos zavarak állottak be. Kiderült, hogy a kontingens-állati kvóta rendszere a pen-nám és egyéb viszályok egész sorá nak nyújtott bő lehetőséget és azok, akik az export és husellátásra vonatkozó intézkedéseket hajtották végre, ezeket a lehetőségeket bőségesen ki is aknázták.

A kormány minden intézkedése, amelyet a különböző szaktestületek és hatóságok memorandumainak alapján tett, a visszaságokat nem tudta megszüntetni és hovatovább az állatkivitel és a husellátás súlyos válságba sodródott. Egyre szélesebb körben alakult ki a meggyőződés, hogy minden bajok kuforrása elsősorban a belső kontin-gentálási kvóta rendszerre. Beavatott helyről arról értesülünk, hogy erre a felismerésre végül a kormány is eljutott és

gyökeresen megváltoztatja az állatkivitel és a husellátás eddigi rendjét.

Az ipar- és kereskedelemügyi minisz-teriumban — mint bukaresti tudósítónk jelenti — a hetek óta folyó munkála-tok befejeződtek és az állatkiviteli és a husellátásra vonatkozó új rendelet tegnap elkészült. Az új rendelet lényege a következő:

A kontingens-állati kvótát általánossággban megszüntették és az állatkivitel teljesen szabadá lesz. A kiviteli díjakat azonban óriási mértékben felemelték és pedig minden darab külföldre exportált élőállatot 2500 lei kiviteli ille-téket számítanak.

A kontingens-állati rendszert csak az ország legnagyobb öt városának husel-látására tartották fenn és ilyenformán azok a permisztulajdonosok, akik a kontingens-állati kvóta alapján kaptak ki-viteli engedélyeket,

kizárólag csak a következő váro-sokban adhatják le az előirt belső kvótát: Bukarest, Kolozsvár, Csernovitz Kisenev és Brassó

A felsorolt öt városon kívül az ország egyetlen más városa sem tarthat igényt kontingens-állatra.

A kormány intenciója eme rendelet elkészítésénél az volt, hogy az ország legnagyobb és központi fekvésű városa-inak biztosítsa a husellátást, az állatkivitel pedig szabadá tegye. Szak-körök véleménye szerint ugyan a da-rabonkénti 2500 lei exportilleték tulsá-gosan magas, de hivatalos helyen azzal érvelnek, hogy a román vágóállatok a külföldön még így is versenyképesek. Ezzel szemben a rendelettel egyszerűsített megismerés a visszatér-ések, amelyeket az eddigi rendszer alap-ján megakadályozni nem lehetett.

Az új rendelet október elsején lép életbe

és a „Monitorul Oficial” legközelebbi száma már egész terjedelmében közölni is fogja az új intézkedéseket. Nagy feltűnést keltett, hogy a kontingens-állati kvótában Brassó öt városok közé az új rendelet Brassót is felvette és hir szerint, amennyiben a rendelet ezt valóban tartalmazza, egyes körök tiltá-kozni fognak ellene a kormánynál.

Belföld

(x) A CFR autonómlására vonatkozó törvélyjavaslat — mint Bukarest-ből táviratozánk — a CFR. központi vezérigazgatóságán már elkészült. Az új törvénytervezet az októberi rendki-vüli ülésükön kerül a parlament elé.

(x) Kétszázmillió lei állami tengeri vásárlásra. Az idej győnge tengeri természre való tekintettel a kormány, mint ismeretes, elhatározta, hogy hiva-talos közegi által látja el tengerivel azokat a vidékeket, amelyekben a lakos-ság szükségét szenved. Bukaresti jelen-tés szerint a legutolsó minisztertanács a falusi szövetkezetek központi igaz-gatóssága részére erre a célra kétsziz-

millió lei kölcsönt utalt ki. A szövet-kezetek igazgatósága ilyenformán ha-marosan maximális áron vásárolhatja össze a szükséges tengerimennyiséget és azt megyéenként closthaja.

(x) Az iparfejlesztési kedvezmény jogát a „Monitorul Oficial” szeptember tizenegyedikén megjelent 130. száma szerint a következő erdélyi vállalatok nyerték el: A Nagyváradon Müller Testvérek által létesítendő kémiai gyár és az Aradon Reiner és Reismann cég által felállítandó nyomdai mű-intézet.

Külföld

(x) Az osztrák aranyvám-árszó. Bécsből jelelti tudósítónk: A pénz-fizetési törvény a rendelete szerint a vámnak bankjegyekben való fizeté-sénél a vámfelpenzt az érvényes vámitletékek névérték névértéké-nek nyolc zerszeresére emelték fel.

(x) Menci román fát szállítottak Magyarországra. Budapesti tudósi tónk jelenti: Magyarországra Erdély-ből augusztus elsejéig 27320 vagon tűzi- és épületfát kapott. Minthogy a cseh- és magyar magas árfo-lyama miatt szlovenszkiófavételek egyelőre nem lehet számítani, Ma-gyarország Romániával tárgyalaso-kat folytat a további szállítások ér-dekében.

(x) Zürichi zárlat szeptember 16 ikaról. Berlin 37, Budapest 21, Prága 1745.

SZÍNHÁZ - MŰVÉSZET

Habima Erdélyi Zsidó Szinpad

Heti műsor

Vasárnap premierbérlet 4. szám: Karl Itzkovics elő vendégfelleptével Nagy kabaré-est. Tejjesen új mű-sorral.

Hétfőn premierbérlet 5 szám és Kedden A bérlet 5 szám: Die Schite. Szerda: premierbérlet 6 szám és Csütörtökön A bérlet 6 szám: Mein Weibs Freund

Pénteken és szombaton ünnep miatt nincs előadás.

Vasárnap, szeptember 24 én premier-bérlet 7 szám: Jeruzsálem leánya.

MAGYAR SZÍNHÁZ

Heti műsor

Hétfő: A hollandi menyecske. (Ötödször B. bérlet 8 szám.) Kedd: Ernani. (Premier helyárrakkal. Premier bérlet 5 sz. Zárt ajtókkal.)

Szerda: Tüzek. (Ujdonság 5-ödször. Rendes helyárrakkal. Napi bérlet 9. szám. C.) Csütörtök: Hollandi menyecske. (Ujdonság 6-odszor. Rendes helyárrakkal. Bérlet-szünetben.)

Péntek: Kék frakk. (Ujdonság először. Premier helyárrakkal. Premier bérlet 6. szám.)

Szombat d. u. 3 és 5 órakor: A vágy. (Fő-szereplők Poór Lili, Iszák Margit, Utána: Kölesonkört csesemők. Fő-szereplők: Berky Lili, Berky Kató, Mészáros Alajos, Ihsz Aladár. Igen olcsó mozi-helyárrakkal.)

Szombat este: Kék frakk. (Ujdonság 2-od-szor. Rendes helyárrakkal. Napi bérlet 10. sz. A.)

Vasárnap d. u.: A kis kadét. (Olcsó hely-árrakkal.)

Vasárnap este: A hollandi menyecske. (Uj-donság 7-edször. Rendes helyárrakkal. Bérlet-szünetben.)

Hétfő: Kék frakk (Ujdonság harmadszor. Rendes helyárrakkal. Napi bérlet 12. sz. B.)

A műsorra tűzött előadások jegyei előre megváltathatók a színház pénztáránál

Előadás szerkesztő DR. MARTON ERNŐ
Híradó: HABIMA nyomda és híradóvállalat R.Y
Szerkesztőségi telefonszám 977

Zeneművek, Iskolaszerek, külföldi bélyegek

Könyv- és papirkereskedés Nyomdavállalat! Olcsó árak! Szombat és ünnep-nap zárva!

Ideiglenes helyiség Str. Surda (Kis-utca) 22.

Meteor

palagvár rt. Fugyivásárhely (Biharmegye) ajánlja kitűnő minőségű 3457-1

asbestpaláját

Nagymennyiségű kalapujdonságok és férfi divatcikkék érkeztek

Weisz Izsák

kalap és férfidivat üzletébe Calea Regele Ferdinand

(volt Ferenc József-ut)49, melyek 10-20 százalékkal olcsóbban lesznek kiárusítva a napi árnál

Eredeti gyári árban

kötött kabatok, swetterek, harisngya és keztyű

Blatt

kötött-szövött áruház Cluj, Fötér 13. 1394

Telefon 749.

OLOSKAIRTÁS! GARANCIA MELLETT!

LEGUJABB SZOBAFESTÉS CÍMFESTÉST ÉS MÁZOLÁST VÁLLAL

GRATZ

CLUJ, STR. SAGUNA 16.

TUNGSRAM
A LEGTARTÓSABB ÉGŐ TÖKÉLETES VILÁGÍTÁS!
A LEGGAZDASÁGOSABB

Vasárnap, 1922. szeptember 16
Nagy Be P nag
Engross eladás!
Judov kendő nagy Cluj, S
1368 TEL
Gyöző
Heller Weisz női divatruhás olesó Cluj, West
KAD Cluj, Calea FESTERN
ZOMÁR és nőrn tek na

**Nagyobb tétel
Berliner
Posztó**
nagy és kicsi

himzett

**K
E
N
D
Ő**

Engross eladás!

Engross eladás!

valamint más
téli fejkendők
érkeztek

Judovits Lázár

kendő és szövőfonál
nagy hereshedéshez

Cluj, Szép-utca 2.

1368 TELEFON: 858.

Győződjön meg

mielőtt ruházati
szükségeit
beszerezné

**Heller,
Weisz & Molnár**

női divatruháznak általában ismert
olcsó árairól!
Cluj, Wesselényi-utca 6. sz.

RADOS & Co

Cluj, Calea Regala Ferdinand 21.
PESTÉRNAGYKERESKEDÉS

**MARX-
LARKON**

ZOMÁKPESTÉREK
és nürnbergi cese-
tek nagyraktára

Saját érdekében
nézze meg **Baumzweig,
Rosenfeld & Co.**

ujjonnan nagyobbított textil és divatáru nagykereskedését
Cluj, Calea Reg. Ferdinand (v. Wesselényi-utca) 25.

Allandóan nagy raktár:

Férfi és női szövetek, barchet, karton,
zephir, vásznak stb. cikkek minden széles-
ségben feltűnő olcsó áron lesznek kiárusítva.

Engross és detail eladás!

Telefonszám: 11-00.

PALATÁBLÁT *Feltűnően olcsó engross árak!
Kérjen árajánlatot*
és mindenféle rövidárut
csak a **„PROGRESS“**
import-cégnél **ORADEA-MARE** vásároljon

Uj kalapot ócska kalapból

készít minden legújabb formában
a legolcsóbb és legszebb kivitelben 1416

Friedmann Mór Malom-utca 20 sz. alatti
női és férfi kalapgyára

Külföldi likőr és pezsgó **Lucullus**-nál **Oradea-Mare,**
különlégségek kaphatók **Bömer-tér** 1392

„Kálnai“
Malomkőgyár

Targu-Mures—Marosvásárhely
Gyárt legnagyobb teljesítményű, ugy buza, mint tengeri
örlésre alkalmas, francia rendszerű, rakott malomkövet.
Minőségért garanzálók! 1367

Szőrmék művészies feldolgozása

Déri Lajos,

Cluj, Strada Memorandului No. 3. (volt Unió-u.)

Kepes Elek orvosi kötszerész
Oradea-Mare, Sas-passage

Ajánlja saját készítményű sérvköteit, haskötőit stb.
Női és férfi övszerek nagyraktára

Papir és fűszernagykereskedők figyelmét felhívja
az iskola saisonra „Zea“ első román kretagyár Cluj.

SCHÖNBERGER, SPITZ & Co

kötött, szövött, rövid és norinbergi árak nagykereskedése

Oradea-Mare—Nagyvárad, Nagypiac-tér

Dávidovics Mór női divatterme Cluj, P. M. Viteazul (Széchenyi-tér) 34.
Legújabb divat szerint készíti kosztümöket, kabátokat. Olcsó
árak, pontos kiszolgálás. 1418

**MODERN ÜVEGCISISZOLDA
ÉS TÜKÖRÁRUGYÁR**

PÉCHY és TÁRSA

Oradea-Mare (Nagyvárad) Strada Saguna
(Kapucinus-u.) 20. 0000000000000000 1381

készíti a legszebb tükröket
és butorítvegeket minden
méretben és mennyiségben
**Ujrafoncsorozási
Kérjen árajánlatot!**

**MISSIR
ÁRUHÁZ**

Sir. Memorandului (v. Unio-utca) 11.

Mélyzn leszállított árak!

Óriási választékban!

Szövetek:

Velours de Laine
Peau de Marmodt
Peau de Laine
Sealskin plüsch
Elsőrendű Gabardinok
Gyapju Marocain
Trico kelmék 2 m. széles

Selymek:

Charmandt
Czarmeuse
Satin de Chine
Crepe de Chine
Crepe Satin
Crepe Marocain
Crepe Georgette
Ponge minden színben
Mintás Foulard

**Angol szövetek férfi öltö-
nyöknök és kabátoknak**

**Óriási választék új fazonu
férfi, női gyermekcipőkben**

FÜZETEK,

író- és rajzszerek Schwartz Ignácnál.
Malom-u. 16. kaphatók. Olcsó árak.

MEGNYILT

Goldstein M.
1409 **szücsműhelge**

Cluj, str. Gen. Poitas
(Dézsmá-utca) 14. sz.

Legjutányosabban elvállal minden e
szakmába vágó javítást és kabátbélést

KÖSZENET

és kokszot azonnal szállít vagy
későbbi szállításra előjegyez va-
gon vagy métermáza tételekben:

Kohn Zsigmond cég
Cluj, Strada Baritii 10.

1413 Telefon 259.

Die Weltbekannte **אתרוגים לוי**
הדרסים Exportfirma **HERMAN
RATH TRIEST**, welcher schon
mehr als 40 Jahre von die Grichi-
sche und Palestinaer **אתרוגים** Pro-
duzenten in Triest ein Comissions-
lager besitzt, eröffnete in

Bucuresti, Hotel Regina

einen Engrolager von
אתרוגים מבורים ל לוי
בארדינהראר אונד ריינע
געוועהלטע זא אויך געבינדענע
טראקענע דרסים
Anfragen sind zu richten an seinen
Sohn

Iosef Rath,
Bucuresti,
Casuta Postala 394.

APRÓHIRDETÉSEK

Apróhirdetések egyszerezeti díja szavanként 1 lel. Vastagabb betűvel szedett szavak 2 lel. Legkisebb apróhirdetés díja — 10 szög — 10 lel. Jelligés hirdetésekre semmi nem díj-világosítás nem adunk. A beérkező ajánlatok helyi hirdetésnek a kiadói hivatalban vehetők át, vidékiek a kiadót címre továbbítatnak. Erre a célra a hirdetés díjon kívül 2 lel 80 bani bélyegköltés fizetendő.

Pertekt mérlegképes főkönyvelői helyettes igazgatói szerepkörrel keres vidéki városbeli nagyobb részvénytársaság, mely áruüzletekkel foglalkozik. Megkivántatik alapos gyakorlat, magyarnémet nyelv tökéletes ismerete, románul is tudó előnyben részesül. Az állás azonnal is elfoglalható. Ajánlatok bizonyítványokkal, arcképpel, életkor, családi állapot, fizetési igény megjelölésével és referenciákkal. Igazgató-főkönyvelői jellege alatt Radio hirdetési hirdetéshez, Cluj küldendők. 4721

Elszerelnem a városban levő két modern szobából és konyhából álló lakásomat nagyobb, kertes lakásra. Lehet a külső részek valamelyikén, esetleg magasabb helyen is. Kézér Illés Új Kelet szerkesztősége. Telefon 977.

Deutsche Korrespondentin mit Maschinenschreiben und Stenographie sucht Stelle. Angebote erbeten unter »Gewissenhaft« an Annonzen-bureau »Kelet« Arad. 4714

Kárpitos munkákat legjutányosabb árban készítek úgy háznál, mint vidéken. Macek Béla kárpitos, Monostori-ut 40. Ugyanott eladó egész új heverődivány. 4709

Megjötték elsőrendű gyártmányu gyermekcipők, ruhák, feltűnően olcsó árak. Wolf, Radák-utca. 4710

Magyar, német, román, francia nyelvet bíró, gyors és gépirásban jártas fiatalember nagyobb szállító, ipar, illetve kereskedelmi vállalatnál állást keres. Cím a kiadóban. 4719

Figyelem!
Női kabátokat minden divat szerint legjutányosabban készit.
Arbermann
női kabátzalónja
Cluj, Str. Chinez 2. (Szentlélek- és Kínizsi-utca sarok).
Fordításokat, alakításokat is vállalok

Árverési hirdetés
A bistrítai Tribunal P. 615/1921-15. sz. végzése folytán hatóság közbenjövetele mellett jó állapotban levő: 1 személyautó »Stoewer« 12-16 P. S. négyüléses, 1 teherautó »A Fross Büsing« 36 H P. 4 tonnás, 1 gőzkazán »Clayton Shuttleworth« 8 P. S. folyó évi szeptember hó 20-án délután 3 óraker Strada Targu de vita 1 alatt nyilvános árverésen el lesznek adva.
Bistrita (Beszterce) 1922 szeptember hó. 4704 **Dr. Eskeles, ügyvéd.**

Nagyobb mennyiségben érkezett:
Anilin (MeisterLucius-féle), vegyi termékek és földfestékek. **Ultramarin** vegytiszta, külföldi lakkok és zománcok. **Diana sósbor-szusz**, enyv, ecetsav, valódi terpentín, **Schellack** T. N. Oranje **kefeárak**
KALMÁR
áruforgalmi rt. fűszer, festék és gyarmatáru nagykereskedésében, CLUJ (Kolozsvár). Fő-üzlet: Strada Regina Maria (Deák Ferenc-u.) 42. Telefon: 425. Fióküzlet: Strada Rugului (Csertörő-utca) 56. Telefon: 5-44. 1354

Műhelynek vagy gyárnak alkalmas helyiség előnyös helyen bérbeadó. Cím: Dászkál, Calea Regele Ferdinand 37.

Iskolakönyvek be-kötését legolcsóbban és legszelbben a Cultura-könyvkötészet vállalja. Cluj-Kolozsvár, Str. Regina Maria (volt Deák Ferenc-u.) 34.

Eladó 4 komplett cserépkályha, 1 schöberl-ágy, 1 fürdőszobaberendezés. Bővebbet Fischer üveglüzletében Piata Unirei 18. 4692

Patkányfogó kutyát veszek. Indig, Wesselenyi Miklós-utca 10.

Suche isr. Fräulein (religiöses bevoztigt) die in der deutsche Sprache perfekt, wie auch die erste Bürgerklasse unterrichten fähig ist zu ein 10 jähriges Mädchen. Be-lohnung nach Vereinbarung. Offerte sind an folgender Adresse zu richten. Izidor Friedmann jud. Arad, Chisindia. 4700

Bocskor, mosótalp felsőbőr és szíjgyártóblank
állandóan nagy készlet kicsinyben és nagyban. Legolcsóbb árak mellett Vidéki megrendéseket kis postacsomagban is eszközök.
Vagontételnél 61 százalékos kedvezmény

Sámsón-bütygár
Gyufagyár-utca 1. A gyorsárukatárral szemben. Telefon: Gár 2-86, lakás 3-87

A város piacán, legforgalmasabb helyen egy szép vendéglő italméresi joggal eladó. Dávidovits Ernő Dej, Apaffy-u. 3. 4717

Butorozott vagy butorozatlan szobát keresek konyhával vagy anélkül október elsejére. Cím a kiadóban.

Sadchenok, vagy más érdeklődők, akik jó megjelenésű, intelligens, vallásos fiatalember részére, kinek nagyobb városban jól bevezetett üzlete van, jobb családból való alkalmas Partit ajánlhatnak, közöljék címüket, esetleg közelebbi adatokat »Intelligens« jellegre a kiadóhivatalba. 4720

Megkezdődött a szeptemberi nagyvásár

a DICK-ÁRUHÁZBAN

amíg a készlet tart:

- Téli férfi harisnya . . . 12-75
- Téli női harisnya . . . 16-75
- Téli női tricót keztyű . . . 23-75
- Gyermekek tricót . . . 24-75
- Kartonok vagy divatbatistok 21-75
- Divat barchettek . . . 32-75
- Divatszövetek 22-75
- Kötött női mellények . . . 45-75
- Férfi zephir ingek . . . 89-75
- Hosszu alsónadrágok . . . 89-75
- Tennis ingek 98-75
- Női vagy férfi gyapjuszövetek 140 cm. . . 89-75
- Női scheviott intézeti szövetek minden színben 119-75
- Divat vállkendők minden színben 129-75
- Férfi swetter 119-75

Óriási választék női és férfi télikabát szövetekben, női és gyermek swetterekben és swetter-garnitúrákban

Dick Jakab és Fia
nagyáruházában
Cluj, Str. Regina Maria 5.

Kadima nyomda kiadása, Cluj-Kolozsvár.

Sár és hócipők

valódi angol csakis vizszonteladók részére
Fehér és Nagy cégnél
Oradea-Mare
Str. N. Jorga 21.
The North British Rubber Co. Ltd Edinburg Ierakata. 4685

Bürger Albert

gyarai, vegyészeti osztály
Tg.-Mures-Marosvásárhely
Ajánl karbolineumot, terpen tint minden mennyiségben 4683

Engros. Olcsó bevásárlási forrásrövid, bazár, galanterie cikkekben
Feiner Testvérek, Cluj, Unió-u. 11. Bent az udvarban. 1303

Ultramarin

garantált tiszta, francia és német

Falzóld

1-a német minden árnyalatban

Elsőrendű német vegyi és földfestékek

Anilinek és

Indigó

Meister Lucius-féle

Reichold, Flügger & Boecking-féle
kocsi-, zománc- butor-

és padlólakkok

Beck, Koller et G-féle

ecsetek

Schmincke-féle

művész-festékek

legolcsóbb napi árakon, közvetlen importjaiból

Segesváry és Tsai

festéknagyvareshedés,
Cluj-Kolozsvár

Berkezt
nyatál
szj-kele
Pop. —
Az Új K
kereszt
kladivak
nyoma
Eber ost
H. Sz.
Kafatol
szkautó
szk. — K
bank vis
ket
V. év
A
Nem
ten, (Ar
újságot)
vastam
rencia
az Új K
a kérdé
résve,
hogy kő
van, me
és gyan
ten, a
soját n
Ónról t
gálja, n
szálya
szárma
gyar né
és sziv
tettel tu
nép kü
nak, m
dése sz
törekvé
Cikl
rsidó r
fokig a
rosság
szk,
hogy a
külő z
déshez,
rsidó v
magyar
román
nevében
gyarna
lans n
elégzil
ság ko
nines i
elsika
saját g
gáttá a
egy ily
problé
a gyar
objekt
igazsá
hogy a
ildomo
erősség
ezért r
és har
együtt
msjd r
hogy
szabad
Ön
szegél
vétel.
vel ez
mutató
nemes
dözött
védele
röluk
moru,
félél
gőlika
számá
háláik
után
Sajnos
kissé
tanács
ellené
délyt
titokb
várogl
a éh
időből
Gábor